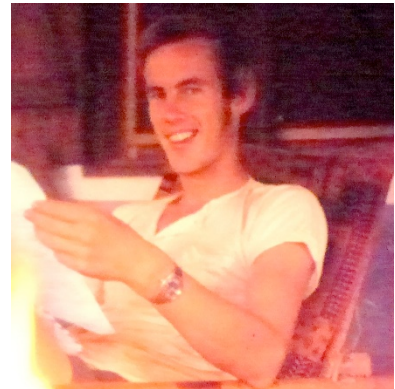

Reisverslag van Dick Ellenbroek

Mijn weerzien met Kameroen in 2017.

Van 1970 t/m 1972 was ik in dienst bij de Stichting Nederlandse Vrijwilligers en werkte in Kameroen. Mijn standplaats was Doumé, ongeveer 140 km van Batouri. Ik werkte toen in een woningbouwproject opgezet door de Nederlandse Missionarissen die daar toentertijd aan de ontwikkeling van Oost Kameroen werkten. Vanuit Doumé heb ik toen vele andere plaatsen bezocht alsook Batouri waar Harrie van Loon werkzaam was. Met hem en enkele anderen hebben wij in die tijd ook een bezoek gebracht aan de Baka-pygmeeën.

Sinds vorig jaar ben ik nu lid van de werkgroep Terug naar Batouri en kreeg daardoor de kans om opnieuw, na ruim 45 jaar, maar nu samen met mijn vrouw Lida een bezoek aan Kameroen te brengen. Dit werd een hele belevenis.

We (Selma Forotti, Rob Berkvens, Lida en ik) vertrokken op 8 januari 2017 vanuit Brussel. Na een tussenstop in Douala landden we tegen de avond in Yaoundé waar we werden opgewacht door Arouna, de chauffeur van pater Gaston Berger uit Batouri. Met zijn pick-up reden we naar de missie in Yaoundé waar we de nacht zouden doorbrengen. Helaas stonden we al na een paar honderd meter langs de weg. Geen brandstof meer. Gelukkig konden we dit snel oplossen met een paar CFA's (Centraal-Afrikaanse Francs) die we toevallig nog bij ons hadden.

Maar wat is Kameroen in die 45 jaar veranderd! Wat is Yaoundé groot en wat een drukte en een chaos.

We leerden snel weer wat het betekent om in Kameroen te zijn: Afspraken, ook al staan ze op papier, zijn van weinig waarde. De reservering van kamers bij de missie ging b.v. 3x mis. Gelukkig waren er echter steeds toch andere oplossingen mogelijk.

Veel hoofdwegen zijn tegenwoordig geasfalteerd en we bereikten in een halve dag Doumé waar we de volgende 2 nachten logeerden in het huis van de Poolse bisschop. Hier beleefde ik de grootste verrassing van de hele reis. Een oude collega-vrijwilliger van 1970 bleek nl. opnieuw in ons oude huis te wonen. Ook hij is inmiddels gepensioneerd en heeft zijn mooie woning in de Jordaan in Amsterdam verruild met dit sobere simpele huisje waarmee hij heel gelukkig is.

Hierna reisden we door naar Batouri. Het grootste deel van de weg was nu onverhard en vanwege de droge tijd zeer stoffig. We werden vóór de stad welkom geheten met zang en dans door de Adefka-vrouwengroep. We voelden ons ongeveer de koninklijke familie, een gevoel dat nog regelmatig terug zou komen.

In Batouri verbleven we in de missiepost van de Belgische zuster Suzanne, -wat een geweldig mens-, van waaruit we de diverse projecten zouden bezoeken. Hier sliep ik voor het eerst onder een klamboe. De volgende dag toerden we door

Batouri en wel gezeten achterop enkele motoren die hier de functie van taxi voornamelijk hebben overgenomen. We reden o.a. langs de oude tabaksplantages, het nieuwe ziekenhuis, een gieterij van aluminiumpannen, het gebouw van Radio Batouri en de moslimwijk.

In de eerste week brachten we verder bezoeken aan het Centre de Santé van Zuster Suzanne en hadden besprekingen over de kosten van de nieuwbouw, we melden ons voor kennismaking bij de prefect (soort commissaris van de koning) en kregen van hem alle medewerking toegezegd. Ook waren we even in de gevangenis waar we zeep, knuffels, een flinke hoeveelheid wol en katoen uitdeelden om b.v. tassen te kunnen borduren. Naast enkele vrouwen leefden er hier wel 200 mannelijke meest jonge gevangenen. Voor de cipiers hadden we wat petten meegebracht. Op een middag zijn we ook weer op

motoren naar de nabijgelegen goudgroeves van Kambéle gereden en kregen hier een rondleiding. Hele families werken hier om stenen te kraken, gaten te graven en zand en slib uit te zeven. Van de opbrengst wordt helaas veel geld aan drank besteed. In het opvangcentrum voor weeskinderen Espérance Vie werden we rondgeleid door pater Gaston Berger en bespraken o.a. nieuwe plannen voor het oprichten van een kleuterschooltje. Helaas was Silvana Panzeri die dit project mede leidt en die ik nog ken uit mijn Doumétijd (45 jaar geleden) nog bij haar familie in Italië. Bijzonder was het verhaal van de drielingwezen die hier worden opgevangen en waarvan de vader enkele dagen voor de geboorte door een motorongeluk is overleden, de moeder liet hen na 15 maanden in de steek. Op zondag boden we in een protestantse kerk nieuwe microfoons aan voor de muzikale begeleiding. Bij de zusters Cecilia en Marie-Cecile konden we geld brengen voor de aanschaf van nieuwe naaimachines voor de technische school. Ze waren hier zeer blij mee.

Op maandag 16 januari reden we enkele uren in zuidoostelijke richting en werden bij een schooltje opgewacht door enkele Baka-pygmeëën. Met de meegebrachte spullen (o.a. rijst, maniok, zeep en olie) liepen we toen nog ruim een half uur naar hun dorpje, bestaande uit enkele hutjes en mongulu's (hutjes met koepelvormig bladerdak) in het oerwoud. Rob ging met onze chauffeur Arouna alvast door naar Mindourou. Het was bloedheet. Gelukkig konden we onder een afdak zitten en van hieruit delen van de, van thuis meegebrachte, geschenken als snoepjes, bh's, kinderkleding, strandballen en een echte voetbal. De Baka's leven zeer eenvoudig zonder meubels, bedden, matrassen, borden en bestek. Ze hebben geen waterput, geen elektrisch enz. Dus wat we meebrachten was echte luxe. Het was de bedoeling dat we daar ook de nacht doorbrachten daarom werd een nieuwe mongulu voor ons afgewerkt waar we met z'n vijven in konden slapen. Maar ook voor ons geen stoelen, bedden en matrassen. Dus slapen in de kleren op een paar varenbladeren met daarop een dun strooien matje en onder een fleecedekentje. Best koud en ontzettend hard! 's Avonds werden de trommels geroerd, werd er gezongen en gedanst en kwam de bosgeest, de djengi, uit het bos. Dit ging door tot de vroege morgen. Nog voor zonsopkomst stonden we alweer buiten. Er werd opnieuw getrommeld en nog één keer kwam de djengi tevoorschijn. Het was echter ook tijd voor het afscheid en samen met de schoolkinderen liepen we terug naar de school en kwam Arouna ons alweer ophalen. Dit bezoek aan de Baka's was voor mij de meest bijzondere belevenis.

Verder ging de reis naar Mindourou waar 's middags de nieuwe kraamkliniek zou worden ingewijd. We hadden dus nog even tijd om vooraf nog even wat slaap in te halen. We werden ontvangen door de Afrikaanse zusters die hun zaken goed hadden geregeld. Het nieuwe gebouw zag er schitterend uit en werd na een plechtige mis met traditionele muziek onder grote belangstelling ingezegend door de pater van de houtzagerskolonie verderop. Na nog enkele speeches kon iedereen binnen komen kijken en werd er afgesloten met een heerlijke maaltijd.

De volgend morgen reden we terug naar Batouri en brachten we in de middag met Gaston Berger nog een bezoek aan het vluchtelingenkamp Timangolo, midden in de savanne, waar enige tijd geleden wel 50.000 mensen uit Central Afrique konden worden ondergebracht. Gelukkig waren er nu wat minder omdat het daar weer wat beter gaat. Het kamp wordt geleid door een internationale vluchtelingenorganisatie. Toch leidt zo'n opeenhoping van mensen vaak tot extra spanningen. Niet alleen met de autochtone bevolking maar ook onderling. Er is ook nauwelijks wat te doen.

Een dag later bezochten we de scholen in Banyo en Mobé in de savanne waar veel Bororo's wonen. Ook dit was weer enkele uren rijden over zeer slechte wegen. Beide keren werden we groots onthaald door de leerlingen, onderwijzers en het schoolbestuur. Bij iedere aankomst werd eerst het volkslied gezongen door de leerlingen. Daarna werd er gedanst en gezongen en werden we in de scholen ontvangen met toespraken en deelden we de door ons meegebrachte cadeaus uit (schoolspullen, tassen, ballen, enz.) en kregen we weer te eten. Hier bleek echter ook dat het personeel slecht betaald werd (door de staat) en er een betalingsachterstand was van wel 4 maanden. Gelukkig hadden we nog een potje om de ergste nood te ledigen.

Tijdens de laatste dagen in Batouri mochten Rob en Dick nog een kijkje nemen in de houtzagerij en meubelfabriek van Makandop, brachten we een kort bezoek aan het huis van Mvr. Pierrette en kregen we voorlichting over de wonderlijke werking van de Moringaboom. We werden ook heel feestelijk ontvangen door de dames van de Adefkagroep in het gemeentehuis waar de voorzitter Mevrouw Adjibolo loco-burgemeester is. Na feestelijk gezang hield sociaalwerkster Elsie, die ook bij Zr. Susanne woont, een toespraak over vrouwenrechten. Voor de meeste dames ging er een wereld open. Na afloop was er een ontvangst met maaltijd bij de voorzitter thuis voor iedereen. De volgende morgen bezochten we een drukke zondagsmis in de kathedraal en maakten we 's middags een tochtje met de pick-up van Arouna naar de Kadei-rivier. Wat een prachtige plek! Bij de MC2-bank onderzochten we hoe we op een eenvoudiger manier geld konden overmaken voor onze projecten en op de laatste dag in de avondschemering gingen we nog even naar de heilige berg Bougogo met een gigantisch rotsblok waarvan je je niet kunt voorstellen hoe dit hier ooit is terechtgekomen.

Op 24 januari namen we afscheid van zr. Susanne en Batouri

en reden via Bertoua en Doumé terug naar Yaoundé om vervolgens de 25e door te rijden naar Limbé, dat aan de kust ligt. Onderweg werden we regelmatig aangehouden door de politie en de gendarmerie, die voor allerlei futiliteiten boetes wilden opleggen. Gelukkig lieten ze ons uiteindelijk toch door. In Limbé logeerden we in een leuk hotel vlak aan de oceaan. Natuurlijk ging het hier ook eerst weer fout met de reservering maar een bekende dame kon voor een oplossing zorgen. In Limbé bezochten we het Wild Life Centre met veel gedomesticeerde gorilla's en chimpansees, die hier op een terugkeer naar het oerwoud werden voorbereid. We werden ook rondgeleid in de botanische tuin met heel bijzondere bomen. Op de grote markt kochten we Afrikaanse kledingstoffen (made in Holland) voor thuis. Vrijdags maakten we een tocht langs de flanken van de Mount Cameroon (4100 m) met grote theeplantages. Hier ligt ook het stadje Buea van waaruit bergtochten worden georganiseerd. In 1999 is de vulkanische berg voor het laatst uitgebarsten en zagen we nog duidelijk op de terugweg waar de lavastroom net aan de weg tot stilstand was gekomen.

Omdat ons Kameroense (CFA) geld bijna op was, hebben we geprobeerd nog wat geld te wisselen bij een bank. Na de derde bank waar dat niet lukte verwees men ons naar een bureau van Express Exchange, maar ook hier bleek dit een zeer tijdrovende zaak, met het laten maken van extra kopieën van het paspoort, het invullen van vele formulieren die soms ook nog in 3-voud moesten worden ondertekend en het zeer zorgvuldig op echtheid controleren van de door ons aangeboden eurobiljetten. Al met al waren we hier wel een uur mee bezig. Je vraagt je af hoe de mensen hier nog iets aan kunnen verdienen.

De terugtocht naar Yaoundé verliep weer niet zonder behoorlijk oponthoud door staatsdiensten. Blijkbaar is iedereen van hoog tot laag slachtoffer van. Je vraagt je af of dit in de toekomst ooit zal veranderen. In Yaoundé bleek de reservering voor de kamers weer niet te bestaan maar nu kon het probleem helemaal niet binnen de missielocatie te kunnen worden opgelost. Uiteindelijk vond men voor ons toch ruimte in het klooster van Johannes 23e waar de zusters ons zeer vriendelijk ontvingen. Helaas was de accommodatie sterk verouderd maar we waren intussen wel wat gewend.

Na een ochtendwandelingetje langs de prachtige moderne basiliek gingen we nog even wat souvenirs kopen bij het Artisan centrum en lunchten we met Gaston die ook in Yaoundé was en ons 's avonds bij het vliegveld zonder problemen door de douane zou loodsen. Tijdens de nachtvlucht hadden we het koud en konden nauwelijks slapen. Na enig oponthoud in Douala landden we om 5.30 in Brussel waar we door de taxidienst werden opgehaald.

Deze reis was voor mij en mijn vrouw Lida een heel bijzondere ervaring en ik ben blij dat ik van de mogelijkheid om Kameroen opnieuw te bezoeken, na ruim 45 jaar, gebruik heb gemaakt.

Dick Ellenbroek
april 2017